

नमूने के प्रश्न-पत्र की योजना 2011 – 2012

कक्षा – वरिष्ठ उपाध्याय
विषय – शुक्ल-यजुर्वेद
अवधि – 3.15

प्रश्न पत्र –
पूर्णांक – 56

1. उद्देश्य हेतु अंकभार –

क्र.सं.	उद्देश्य	अंकभार	प्रतिशत
1.	ज्ञान	11	19.60
2.	अवबोध	25	44.60
3.	अभिव्यक्ति	15	26.80
4.	मौलिकता	05	09.00
योग		56	100

2. प्रश्नों के प्रकारवार अंकभार –

क्र. सं.	प्रश्नों का प्रकार	प्रश्नों की संख्या	अंक प्रति प्रश्न	कुल अंक	प्रतिशत प्रश्नों का	संभावित
1.	अतिलघूत्तरात्मक	5	1	05	9.00	10 मिनट
2.	लघूत्तरात्मक– I	12	2	24	43.00	40 मिनट
3.	लघूत्तरात्मक – II	6	3	18	32.00	50 मिनट
4.	निबंधात्मक	2	4,5	09	16.0	70 मिनट
योग		25		56	100	170 मिनट

विकल्प योजना :

पुनरावलोकन :- 10 मिनट

प्रश्नपत्रपठन – 15 मिनट

3. विषय वस्तु का अंकभार –

क्र.सं.	विषय वस्तु	अंकभार	प्रतिशत
1	यजुर्वेदसंहिता 6–9 अध्यायाः	30	53.57
2	याज्ञवल्क्यशिक्षा	13	23.23
3	उपनयन पद्धतिः	08	14.28
4	विवाह पद्धतिः	05	08.92
योग		56	100

प्रश्न-पत्र ब्ल्यू प्रिन्ट

कक्षा – वरिष्ठ उपाध्याय

विषय :- शुक्ल-यजुर्वेद

पूर्णांक – 56

क्र. सं.	उद्देश्य इकाई / उप इकाई	ज्ञान			अवबोध			ज्ञानोपयोग / अभिव्यक्ति			कौशल / मौलिकता			योग			
		अति. लघू	लघू		निबं.	अति. लघू	लघू		निबं.	अति. लघू	लघू		निबं.				
			SA1	SA2			SA1	SA2			SA1	SA2			-		
1	यजुर्वेदसंहिता 6—9 अध्यायाः	5(5)					10(5)	15(5)									30(15)
2	याज्ञवल्क्यशिक्षा		6(3)								3(1)	4(1)					13(5)
3	उपनयन पद्धतिः									8(4)							8(4)
4	विवाह पद्धतिः															5(1)	5(1)
	योग	5(5)	6(3)				10(5)	15(5)			8(4)	3(1)	4(1)			5(1)	56(25)
कुल योग		11(8)			25(10)			15(6)			5(1)			56(25)			

विकल्पों की योजना :- आन्तरिक विकल्प 21 प्रश्न है।
विकल्प 24, 25

नोट:- कोष्ठक में बाहर की संख्या अंकों की तथा भीतर प्रश्नों की द्योतक है।

हस्ताक्षर

माध्यमिक शिक्षा बोर्ड राजस्थान, अ

नमूने का प्रश्न-पत्र

कक्षा— वरिष्ठोपाध्याय

विषय— शुक्ल यजुर्वेद

अनुक्रमांक

--	--	--	--	--	--

समय: 3.15 होरा:

पूर्णांक 56

* परीक्षार्थिभ्यः सामान्यनिर्देशाः *

- (i) परीक्षार्थिभिः सर्वप्रथमं स्वप्रश्नपत्रोपरि नामाङ्कः अनिवार्यतः लेख्यः।
- (ii) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः संस्कृतमाध्यमेन समाधेयाश्च सन्ति।
- (iii) प्रत्येकं प्रश्नस्योत्तरं उत्तरपुस्तिकायामेव देयम्।
- (iv) प्रत्येकं प्रश्नभागस्योत्तरं क्रमानुसारमेकत्रैव लेखनीयम्।

1	यजुर्वेद कति सम्प्रदायाः ?	1
2	नवमाध्याये कति मन्त्राः ?	1
3	शुक्ल-यजुर्वेद-सम्बद्धाः शिक्षा का ?	1
4	शुक्लयजुर्वेदीयामाध्यन्दिनसंहितायां कति अध्यायाः सन्ति ?	1
5	कति वेदाङ्गानि ?	1
6	परिवीरसि ₀ इति मन्त्रो पूरणीयः ।	2
7	स्वाङ्गकृतोसि ₀ इत्यस्य अग्रिमो मन्त्रो लेख्यः।	2
8	याज्ञवल्क्यशिक्षायाः रचयिता कः ?	2
9	कतिविद्याःस्वरभक्तयः ? नामानि लेखनीयानि।	2
10	“घृतगङ्ङुतपावानः” ₀ इति मन्त्रो लेख्यः ?	2
11	यमाः कतिविधाः ? के च ते ?	2
12	वेदशब्दस्य का व्युत्पत्तिः ?	2
13	“ हृदेत्वा ₀ ” इति मन्त्रः पूरणीयः।	2
14	उपनयनशब्दस्यार्थो लेख्यः।	2
15	के ग्रन्थिदेवाः ? नामानि लेखनीयानि।	2

- 17 नवतन्तुदेवानां नामानि लिखत । 2
- 18 " अपाम्पेरुरस्यापो०" इति मन्त्रं लिखित्वा स्वराङ्कनं कुरुत । 3
- 19 उपावीरसि० इति मन्त्रः सस्वरो लेख्यः ।
- 20 व्वाचस्पतये० इति मन्त्रो सस्वरो पूरणीयः ।
- 21 सप्तमाध्यायस्य कावपि द्वौ मन्त्रौ सस्वरौ पूरणीयौ । 3
- 22 " सम्ब्वर्चसा०" इत्यस्मादारभ्य द्वौ मन्त्रौ सस्वरौ पूरणीयौ । 3
- 23 के हस्तदोषाः ? के पाठकाधमाः । 3
- 24 याज्ञवल्क्यस्य परिचयो देयः । 4
- अथवा
- याज्ञवल्क्यशिक्षायाः महत्त्वं प्रतिपादनीयम् ।
- 25 ससंङ्कल्प कन्यादानविधिं लिखत । 5
- अथवा
- सप्तपदी मन्त्राः लेख्याः ।

1	द्वौ सम्प्रदायौ	1
2	चत्वारिंशत्	1
3	याज्ञवल्क्य शिक्षा	1
4	चत्वारिंशत्	1
5	षट् (षडङ्गानि)	1
6	मन्त्रसंख्या— 6/6 (संहितायाम्)	2
7	मं. सं.— 4/7 (")	2
8	महर्षि याज्ञवल्क्यः	2
9	पञ्चविधाः स्वरभक्तयः । करिणी कुर्विणी चैव हरिणी हरिता तथा । तद्वद्धंसपदा नाम पञ्जैता स्वरभक्तयः ।।	2
10	मं.सं.—19/6	2
11	चत्वारो यमाः । कुँ खँ गुँ घँ इति ।	2
12	विद् धातोः घञि प्रत्यये कृते ज्ञानार्थको वेदशब्दो व्युत्पद्यते ।	2
13	मं. सं.—25/6	2
14	" गृह्योक्त कर्मणा येन समीपं नीयते गुरोः ।" बालो वेदाय तद्योगत् बालस्योपनयनं विदुः" ।	2
15	ब्रह्मा, विष्णु और रुद्र ।	2
16	" मित्रस्य चक्षुरिति मंत्रस्य परमेष्ठी ऋषिः त्रिष्टृप्छन्दः लिंगोक्तादेवता अजिनधारणे विनियोगः । मन्त्रः— मित्रस्य चक्षुर्द्धरुणं बलीयस्तेजोयशस्विस्थविर छः समिद्धम् । अनाहनस्यं वसनं जरिष्णुः परीदं वाज्यजिनन्दधेऽहम् ।।	2
17	(i) ओंकाराः, अग्निः, नागाः, सोमः, इन्द्रः, प्रजापतिः, वायुः, सूर्यः, विश्वेदेवाः ।	2
18	मं.सं. — 10/6	3
19	मं. सं.—7/6	3
20	मं.सं.—7/1	3
21	अध्यायानुसारं कौचित् द्वौ मन्त्रौ लेखनीयौ ।	3

- 23 याज्ञवल्क्यशिक्षानुसारम् ।
- 24 याज्ञवल्क्यशिक्षाग्रन्थानुसारं परिचयो लेख्यः ।
- 25 ब्रह्मनित्यकर्मसमुच्चयानुसारं कन्यादानविधिं लिखत ।